

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2Tost/24/2017
Identifikačné číslo spisu: 9507100047
Dátum vydania rozhodnutia: 24. októbra 2017
Meno a priezvisko: JUDr. Peter Paluda
Funkcia:
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:9507100047.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Petra Paludu a sudcov JUDr. Františka Moznera a JUDr. Dany Wänkeovej v trestnej veci proti odsúdenému B. J. vedenej pre trestný čin podvodu podľa § 250 ods. 1, ods. 4 Tr. zák. (zák. č. 140/1961 Zb.) a iné na neverejnom zasadnutí konanom 24. októbra 2017 v Bratislave o sťažnosti prokurátorky Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky proti uzneseniu Špecializovaného trestného súdu z 15. mája 2017, sp. zn. BB-4T/13/2007, takto

r o z h o d o l :

Podľa § 194 ods. 1 písm. b) Tr. por. sa napadnuté uznesenie zrušuje a Špecializovanému trestnému súdu sa ukladá, aby vo veci znovu konal a rozhodol.

O d ô v o d n e n i e

Špecializovaný trestný súd uznesením z 15. mája 2017, sp. zn. BB-4T/13/2007, podľa § 432 ods. 1 Tr. por. upustil u odsúdeného B. J. od výkonu peňažného trestu vo výmere 15.000,- eur, ktorý mu bol uložený rozsudkom toho istého súdu z 20. februára 2015, sp. zn. BB-4T/13/2007, v spojení s rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 3. mája 2016, sp. zn. 2To/9/2015. Upustenie od výkonu uloženého peňažného trestu odôvodnil súd prvého stupňa v podstate tým, že na základe majetkových pomerov odsúdeného zistil, že nie je dlhodobo schopný zaplatiť peňažný trest zo svojho hnutel'ného alebo nehnuteľného majetku, vrátane pravidelného mesačného príjmu, ktorý dosahuje zo zamestnania. Súd mal zároveň za preukázané, že odsúdený svojím správaním úmyselne nevytváral také okolnosti, v dôsledku ktorých by došlo k zmareniu výkonu uloženého peňažného trestu. Súd prvého stupňa taktiež prihliadol na skutočnosť, že odsúdený dlhodobo žije s družkou postihnutou ťažkým ochorením, ktoré si vyžaduje zvýšenú starostlivosť z jeho strany. Proti tomuto uzneseniu Špecializovaného trestného súdu, ktoré bolo jednotlivým osobám oprávneným podať proti nemu sťažnosť oznámené 15. mája 2017 vyhlásením v ich prítomnosti, podala prokurátorka Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len „prokurátorka“) 17. mája 2017 sťažnosť. V jej dôvodoch tvrdí, že nie sú splnené zákonné predpoklady pre upustenie od výkonu peňažného trestu v zmysle § 432 ods. 1 Tr. por., pretože po právoplatnosti rozsudku, ktorým bol tento trest uložený, nenastala okolnosť nezávislá od vôle odsúdeného, v dôsledku ktorej by sa stal dlhodobo neschopným peňažný trest zaplatiť, pretože odsúdený nestratil zamestnanie, ani nie je v invalidnom dôchodku a nie je ani preukázaná dramatická zmena jeho zdravotného stavu. Takáto okolnosť s dopadom na majetok odsúdeného nenastala po uložení peňažného trestu v základnom

konaní, pričom proti uloženiu peňažného trestu odsúdený ani nenamietal, hoci takú príležitosť mal. Majetkové pomery odsúdeného sa nezhoršili, skôr naopak mierne zlepšili, keď dedením nadobudol spoluvlastnícky podiel na staršom rodinnom dome. Zároveň sťažovateľka namieta, že nie je naplnený ani ďalší zákonný predpoklad pre upustenie od výkonu peňažného trestu a to situácia, keď by výkonom peňažného trestu bola vážne ohrozená výchova alebo výživa osoby, o ktorú by sa odsúdený musel podľa zákona starať. V tejto súvislosti namieta, že výživa družky odsúdeného nie je relevantným dôvodom v zmysle § 432 ods. 1 Tr. por., pretože zákon o rodine č. 36/2005 Z. z. nestanovuje vyživovaciu povinnosť medzi druhom a družkou, resp. odsúdeným a jeho družkou. V podstate z týchto dôvodov prokurátorka navrhla, aby nadriadený súd napadnuté uznesenie zrušil podľa § 194 ods. 1 písm. a) Tr. por. a sám rozhodol, že odsúdený B. J. vykoná náhradný trest odňatia slobody v trvaní 9 mesiacov, so zaradením do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s minimálnym stupňom strázenia. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako nadriadený súd preskúmal na podklade vyššie uvedenej sťažnosti, ktorú podala oprávnená osoba včas, podľa § 192 ods. 1 písm. a), b) Tr. por. správnosť výroku napadnutého uznesenia, proti ktorému prokurátorka podala sťažnosť, ako i konanie predchádzajúce tomuto výroku a dospel k záveru, že podaná sťažnosť je dôvodná. Podľa § 432 ods. 1 Tr. por. súd uznesením upustí od výkonu peňažného trestu alebo jeho zvyšku, ak sa odsúdený v dôsledku okolností nezávislých od jeho vôle stal dlhodobo neschopným peňažný trest zaplatiť, alebo by výkonom trestu bola vážne ohrozená výživa alebo výchova osoby, o výživu alebo výchovu ktorej je odsúdený podľa zákona povinný sa starať. Z citovaného ustanovenia vyplýva, že zákon stanovuje dva dôvody upustenia od výkonu peňažného trestu alebo jeho zvyšku: a) dlhodobú neschopnosť odsúdeného peňažný trest zaplatiť a to v dôsledku okolností nezávislých na jeho vôle a b) existenciu nebezpečenstva, že výkonom peňažného trestu by bola vážne ohrozená výživa alebo výchova osoby, o ktorej výchovu alebo výživu je odsúdený povinný podľa zákona sa starať. Pokiaľ ide o prvý dôvod upustenia od výkonu peňažného trestu, o ktorý oprel svoje rozhodnutie (podľa jeho dôvodov) prvostupňový súd, treba predovšetkým uviesť, že okolnosti majúce za následok dlhodobú neschopnosť odsúdeného zaplatiť peňažný trest sa môžu týkať buď jeho majetkových pomerov (napr. strata majetku v dôsledku živelnej pohromy) alebo osobných pomerov (napr. zmena zdravotného stavu vedúca k trvalej pracovnej neschopnosti odsúdeného). Zo znenia ustanovenia § 432 ods. 1 Tr. por. „... ak sa... stal...“, t. j. zmenil svoj stav, resp. nadobudol nové vlastnosti, zároveň vyplýva, že v oboch prípadoch musia tieto okolnosti nastať až po právoplatnom uložení peňažného trestu. V tejto súvislosti treba zároveň zdôrazniť, že konanie o výkone peňažného trestu podľa § 429 až 433 Tr. por. nemá povahu konania o opravnom prostriedku, v ktorom by bolo možné spätne posudzovať samotné splnenie podmienok na jeho uloženie, včítane schopnosti odsúdeného peňažný trest v určitej výmere zaplatiť (§ 57 ods. 1 Tr. zák.). Takýto prieskum je totiž možný len v konaní o mimoriadnom opravnom prostriedku. Povedané inými slovami, súd je vo vykonávacom konaní viazaný právoplatným výrokom o uložení peňažného trestu a to aj pokiaľ ide o splnenie zákonného predpokladu, že ho odsúdený bude schopný v určitej výmere zaplatiť. Už na tomto mieste sa pritom žiada uviesť, že odsúdený, hoci bol zastúpený zvoleným obhajcom, svoju neschopnosť zaplatiť peňažný trest v uloženej výmere v základnom konaní nijak nenamietal. Vychádzajúc z uvedeného je v posudzovanej veci podstatným, že z dôkazov, ktoré mal prvostupňový súd k dispozícii a ktoré sú zrekapitulované v odôvodnení napadnutého uznesenia, nevyplýva, aby po právoplatnosti rozsudku, ktorým bol odsúdenému uložený peňažný trest, došlo u neho (nezávisle od jeho vôle) k takej zmene či už jeho majetkových alebo osobných pomerov, že sa stal dlhodobo neschopným celý peňažný trest zaplatiť. Takýto záver nemožno presvedčivo urobiť už len so zreteľom na vyjadrenie odsúdeného, ktorý na verejnom zasadnutí konanom 24. apríla 2017 pred súdom prvého stupňa vyhlásil, že je ochotný peňažný trest zaplatiť, len nie je schopný ho zaplatiť v celku (teda minimálne časť peňažného trestu zaplatiť vie). Za daného stavu tak nie je v posudzovanej veci u odsúdeného B. J. splnený prvostupňovým súdom použitý dôvod upustenia od výkonu peňažného trestu. V tejto súvislosti najvyšší súd pre úplnosť dodáva, že v preskúmvanej veci neprichádza (podľa výsledkov doteraz vykonaného dokazovania) ani upustenie od výkonu peňažného trestu z druhého možného dôvodu, a síce, že by jeho výkonom bola vážne ohrozená výchova a výživa družky odsúdeného, hoci aj postihnutej vážnym ochorením, keďže zákon č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov nestanovuje vyživovaciu povinnosť medzi druhom a družkou. Upustenie od výkonu peňažného trestu z tohto dôvodu je pritom podmienené plnením zákonom uloženou povinnosťou. Zároveň treba poukázať na pasivitu až ignorantský postoj odsúdeného,

ktorý napriek opakovaným výzvam prvostupňového súdu (či už na zaplatenie peňažného trestu alebo následne na preukázanie majetkových pomerov) na tieto nereagoval. Tým sám zavinil, že v jeho prípade už dnes nemožno odložiť výkon tohto trestu ani povoliť jeho splácanie po častiach. Z konštrukcie ustanovenia § 432 ods. 2 Tr. por. pritom vyplýva, že ak nebol peňažný trest zaplatený a ak neprichádza do úvahy upustenie od jeho výkonu a ani jeho odklad alebo splácanie v splátkach, nariadi súd na verejnom zasadnutí výkon náhradného trestu odňatia slobody alebo jeho pomernej časti. Tieto dôvody viedli najvyšší súd k tomu, že na podklade sťažnosti prokurátorky zrušil napadnuté uznesenie a so zreteľom na vyjadrenie odsúdeného, že je ochotný a schopný zaplatiť prinajmenšom časť peňažného trestu, a na skutočnosť, že odsúdený môže kedykoľvek odvrátiť výkon náhradného trestu alebo jeho pomernej časti tým, že peňažný trest alebo jeho pomernú časť zaplatí (§ 432 ods. 3 Tr. por.), uložil prvostupňovému súdu, aby vo veci znovu konal a rozhodol. V novom konaní tak bude úlohou Špecializovaného trestného súdu vytvoriť odsúdenému (vzhľadom na jeho vyhlásenie) primeraný priestor na zaplatenie peňažného trestu, resp. jeho časti a pokiaľ sa tak nestane a nedôjde ani k inej zmene skutkového stavu bude jeho povinnosťou rozhodnúť v súlade s právnym názorom, ktorý sťažnostný súd v tomto rozhodnutí vyslovil.

Poučenie :

Proti tomuto uzneseniu sťažnosť nie je prípustná.